

ĎÁBLÍK

Elektronický měsíčník pro členy a přátele Cally • Číslo 156 • Vychází 25. července 2016

Milí čtenáři,

pokud duchové zemřelých opravdu dokážou strašit a zasahovat tak do světa živých, můžou se už chystat. Tedy ne všichni, samozřejmě. Určitě však ti, kteří kdysi dávno odešli na věčnost v oblacích posvátného dýmu uprostřed mohylového pole na okraji návrší nad malebnými meandry známé jihočeské řeky. O téměř tři tisíce let později se ukázalo, že jde o nadregionálně významné pohřebiště především z doby bronzové. Místo, dnes již ležící na okraji vzrostlého lesa a vzdálené všeho nervózního ruchu, se stalo oblíbeným cílem procházek a výletů. V okolních obcích už od sedmdesátých let vyrůstají čtvrti rodinných domků pro všechny, kdo chtějí dojíždět za prací z klidného údolního kraje obklopeného zelení; všude se tu podařilo vyhnout se tvorbě samoučelných satelitů – sídelní kaše.

Tak s touhle staromilskou veteší je konec. Na počátku léta Evropská komise udělila generální pardon a český parlament (např. Senát 14. 7.) si hned pospíšil se schvalováním příslušné normy: desítka velkých dopravních staveb může být realizována bez toho, že by musely znovu – podle aktualizovaných, striktnějších kritérií – podstoupit proces EIA. Do seznamu patří i dokončení obchvatu Českých Budějovic směrem na jih, a pokud si najdete vytyčenou trasu (součást D3) na mapy.cz, zjistíte, že jde přímo přes mohylové pole nad údolím Malše, mezi Plavem, Kamenným Újezdem a Včelnou, jedno z nejkřídovějších a nejpůvabnějších míst v blízkosti krajské metropole; hotovo (ve všech významech toho slova) by mělo být do r. 2025.

Snesete-li ještě chvíli historizující ladění tohoto úvodníku, nabízím zajímavou paralelu. Letos je to prý hlavně rok Karla IV. V proslulé monografii od Jiřího Spěváčka autor nezpochybňuje epochální roli velkého Čecha a Evropana, věnuje se však i tomu, co se Karlovi nepovedlo. Na jednom z čelných míst připomíná snahu učinit z Čech a zejména z Prahy dopravní křižovatku Evropy. Obchodní cesty S-J a V-Z Karel budoval či rozšiřoval těžko. Věvec pohraničních hor už tehdy představoval výrazně zpomalující přírodní překážku, a česká řemeslná produkce nevytvářela ani kvalitou, ani množstvím dostatečné stimuly pro příliv cizích kšeftmanů, takže Karel si vypomáhal politickým nátlakem (jako dnes lobbování) a vývozem surového, mincovně nezpracovaného stříbra (jako dnes, kdy jsme montovnou Evropy a lákáme nízkou cenou subdodávek i pracovní síly). Výsledkem bylo zahuštění rozsáhlé celospolečenské krize, která naplno vypukla v následujícím století. My ovšem dnes doufáme, že dálnice přispěje např. k rozvoji turistického ruchu (i tento neuvěřitelný argument se objevil). Představa, že cizinec, který u nás chce strávit dovolenou např. v Pošumaví, se dosud musel ztěžka prodírat pohraničním hvozdem a už se nemůže dočkat, až poprčí po betonové autostrádě, je pitomá od začátku do konce, ale všechny strany zastoupené v Poslanecké sněmovně jí věří. Ještě že tu zásadovou Evropskou komisi máme: čexit tedy nehrozí, ale exitus (nejen) jedné pěkné partie jihočeské krajiny je na pořadu dne. Užijte si léto, sedněte na kolo a vyražte se tam podívat, dokud není pozdě.

Tomáš Malina

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Hledání věčnosti pro jaderný odpad ..... str. 2-6
Výsledky ankety Zelená perla roku 2015 ..... str. 14-16

Důvěra v postup státu dostává další ránu, hledání úložiště potřebuje koncepční přístup

Ministr průmyslu Mládek provedl veletoch v procesu vyhledávání místa pro hlubinného úložiště vyhořelého paliva, když oznámil, že na pěti lokalitách (Čertovka v okolí Lodhého na Jindřichohradecku, Magdalena v okolí Jistebnice na Tábořsku, Březový potok poblíže Pačejova u Nepomuka, Čertovka v blízkosti Lubence a Hrádek u Dolní Cerekve na sever od Jihlavy) zmrazí další práce. Vyhledávání má pokračovat jen na lokalitách Horka v okolí Budišova na Třebíčsku a Kraví hora poblíž Rožné na Žďársku, kde podle svých slov „cítí politickou vůli k úložišti“.

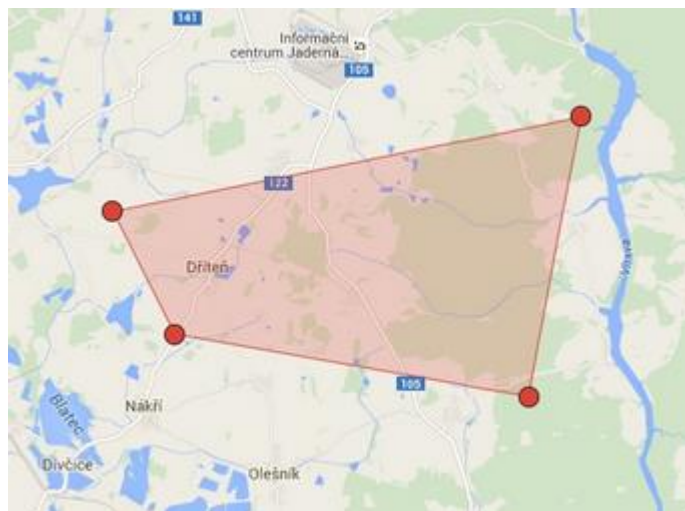

Zmrazení průzkumů se však mělo týkat všech lokalit. Nejen, že pan ministr přehlédl výsledky místních referend, které se k problematice úložiště konaly v lokalitách Horka a Kraví hora. Ale zejména se již stává tradicí, že každý ministr průmyslu a obchodu změní přístup státu k vyhledávání úložiště, ačkoliv jde o projekt, který se musí pečlivě připravovat desítky let a výsledek musí garantovat statisíciletou bezpečnost. To nabourává důvěru v postup státu. Navíc je to krok v rozporu nejen s platnou strategií, ale i s chystanou aktualizací Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem, kterou připravil Mládkův úřad.

Zastavit průzkumy na všech lokalitách je potřeba, aby mohla být prodiskutována a přijata nová koncepce nakládání s radioaktivními odpady, jasně definována kritéria, podle kterých bude místo pro úložiště vybíráno a také upravena legislativa, zejména přijat zákon posilující práva obcí při výběru úložiště.

Edvard Sequens z Cally sdělil: „Rád bych především pogrataloval starostům a lidem, pro které ministr Mládek oprášíl termín „samozvaní aktivisté“ a kteří roky dávají jasně najevo, že si svoji budoucnost nespojují s nebezpečným jaderným odpadem. Průzkumy však měly být zastaveny všude. Nejprve musí být přijata jasná a platná pravidla pro vyhledávání úložiště a pak teprve lze pokračovat. S každým ministrem ale přichází změna, která vzbuzuje vážnou nedůvěru, zda výsledné místo skutečně bude moci garantovat dlouhodobou bezpečnost.“

Edvard Sequens

Skončí jaderný odpad u Temelína a Dukovan?

Státní Správa úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) začala prověřovat další místa pro hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva a to jižně od Jaderné elektrárny Temelín a západně od Jaderné elektrárny Dukovany. V centru zkoumaného území „ETE – jih“ o ploše 31 km² se ocitly obce Dříteň, Libív a Nová Ves, v těsné blízkosti jsou pak obce Jeznice, Chlumec, Velice, Malešice, Kočín a Knín. V ploše území „EDU - západ“ o velikosti 40 km² pak leží

Lipník, Dolní Vilémovice, Zárubice, Ostašov a Klučov mezi Třebíčí a Jaroměřicemi nad Rokytnou.

Během dvou let má proběhnout geologický výzkum, na jehož konci budou studie proveditelnosti včetně vizualizace umístění podzemního i povrchového areálu, studie posouzení dopadů na životní prostředí a žádosti o stanovení průzkumných území pro další geologické práce. Hlavním důvodem pro hledání nových lokalit, které dříve nebyly preferovány geology, je možnost získat „vyšší porozumění pro vybudování budoucího hlubinného úložiště“ vzhledem k existenci jaderných elektráren v jejich okolí.

Pokud v některé ze stávajících sedmi lokalit proběhnou nyní plánované geologické práce, nebudou jejich výsledky plně porovnatelné s výstupy právě zahajovaného geologického výzkumu u obou jaderných elektráren, protože zde budou práce, pro něž je nutné stanovit průzkumná území, teprve chystány. Jde také o zcela jiné horninové prostředí, než jaké bylo až dosud označováno za vhodné a dlouhodobě stabilní.

Edvard Sequens

Pochod proti hlubinnému úložišti Pačejov – Maňovice

Spolek „Jaderný odpad - děkujeme, nechceme!“ a Sbor dobrovolných hasičů Maňovice pořádá každoročně od r. 2004 protestní pěší pochod a cykloakci proti záměru MPO a SÚRAO, umístit do lokality s pracovním názvem státu „Březový potok“ hlubinné úložiště vysoce radioaktivního odpadu. Trasy pro pěší a cyklisty vedou z Pačejova – nádraží do Maňovic a tato protestní akce je současně Memoriálem Slávka Šimka, čestného prezidenta spolku „JODN“, který v roce 2003 dokázal lokalitu zvednout k mohutnému odporu proti záměru státu.

Na startu před kulturním domem v Pačejově se 23.7.2016 sešlo 230 občanů, kteří protestovali proti tomu, že stát nemá koncepci a kritéria, jak vybrat transparentně místo pro umístění hlubinného úložiště v ČR, že nerespektuje vůli občanů vyjádřenou v místních referendech, že pro ně obce v čele se starosty nejsou rovnocennými partnery, že legislativa zatím neumožňuje obcím vyjádřit svůj účinný nesouhlas s tím, že budováním úložiště, by bylo nevratně poškozeno životní prostředí v jejich obcích.

Proslovy starostů, zástupců spolků i hosta Matěje Stropnického potvrdily účastníkům protestní akce jejich názor, že stát nehraje s obcemi ani s občany lokality „Březový potok“ férovou hru. Mění své sliby a garance tak, jak se mu právě hodí a jasným důkazem jsou tři tiskové zprávy SÚRAO v tomto týdnu, kdy jedna popírá druhou ...

Dnešní akce opět demonstrovala jednota odporu k úložišti jaderného odpadu v lokalitě na Klatovsku a starostové, kteří jsou pozváni ve čtvrtek 28. 7. k ministru Mládkovi na MPO mu sdělí vůli občanů, které zastupují. Všem, kteří dnes byli účastníky protestní akce, za pořadatele upřímně děkuji.

František Kába, Spolek „Jaderný odpad - děkujeme, nechceme!“

Pochod proti hlubinnému úložišti Pačejov – Maňovice

Pochod měl trasu pěší a trasu cyklistickou. Celkem se na startu i v cíli na protestní listiny podepsalo 230 lidí.

Protestní akci přijeli podpořit kolegové z Rakouska, ale i z Bavorska.

Nepřehlednutelný byl i Matěj Stropnický, předseda Strany zelených, který dorazil se straníky z Plzeňského a Jihočeského kraje.

Přístup k národním programům nakládání s radioaktivním odpadem

Na žádost organizace Nuclear Transparency Watch poskytla Evropská komise přístup ke všem národních programům a zprávám o realizaci nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. Podle článku 11 Směrnice Rady 2011/70/Euratom musí členské státy vypracovat národní program pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. První programy měly být v souladu s článkem 14 Směrnice zaslány Evropské komisi do 23. srpna 2015.

Směrnice také požaduje od členských států, aby jednou za tři roky předložily zprávu o pokroku v provádění této směrnice, včetně zpráv k uskutečňování vnitrostátního programu. Členské státy jsou povinny zajistit, aby potřebné informace týkající se nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem byly dostupné zaměstnancům jaderného průmyslu a široké veřejnosti, a aby veřejnost dostala potřebnou příležitost účinně se podílet na procesu rozhodování o nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem v souladu s národní legislativou a mezinárodními závazky. Výsledky vzájemných přezkumů, tzv. „peer reviews“, se oznamují Evropské komisi a ostatním členským státům. Členské státy mají povinnost pravidelně přezkoumávat a aktualizovat své národní programy, s ohledem na technický a vědecký pokrok jakožto i na doporučení, získané zkušenosti a příklady dobré praxe zaznamenané během vzájemných přezkumů.

Na požádání organizace NTW o přístup ke všem národním programům a zprávám je Evropská komise zveřejnila. Jedná se o významný krok vpřed s ohledem na transparentnost v průběhu debaty o nakládání s radioaktivním odpadem. NTW má ve zvyku - jako transparentní organizace - zveřejnit důležitou dokumentaci a korespondenci na svých webových stránkách. Dostupnost všech dokumentů na jednom místě umožňuje občanům snadný přístup k jejich národním zprávám a také možnost porovnat obsah své zprávy s ostatními zprávami v dalších členských zemích. Některé z těchto zpráv a programů jsou stále předmětem dalších jednání mezi Evropskou komisí a členskými státy. NTW zveřejní aktualizované verze, jakmile je od komise obdrží.

Podle Johana Swahna, koordinátora Pracovní skupiny NTW pro nakládání s radioaktivním odpadem: „Je důležité, aby občané mohli vidět, kde se členské státy Evropské unie v současné době nacházejí se svými programy pro nakládání s radioaktivním odpadem. Radioaktivní odpad je trvalým problémem, pro který žádný z členských států nemůže prokázat kompletní a bezpečné řešení.“

[Na webu NTW](#) najdete Národní programy a zprávy 28 členských zemí (Rakousko, Belgie, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, České republiky, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Malta, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, ale i Velká Británie.

Olga Kališová

O projektech SITEX-II a JOPRAD v červnové Budapešti

Projekty [SITEX-II](#) a [JOPRAD](#) (viz [Ďáblík č. 147](#)) financované Evropskou unií a spoluorganizované organizacemi sdruženými v pracovní skupině [Nuclear Transparency Watch](#) se snaží o zapojení občanské společnosti do procesu hledání bezpečného způsobu nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým jaderným palivem. Účelem je identifikovat vhodné procesy a nástroje, které pomohou propojit odborníky pro danou tematiku s občanskou společností. Zdůrazňují, že je nezbytné zprostředkovat kontakt s

nezaujatými kompetentními odborníky, kteří jsou schopni dodat data pro potřeby veřejnosti a kteří zvládnou předložit relevantní informace pro efektivní oponenturu výsledků prezentovaných implementátory projektů na ukládání odpadu.

Současně jde o motivování implementátorů a regulátorů (v České republice jsou to SÚRAO a SÚJB) k tomu, aby dali veřejnosti k dispozici úplná data o rizicích, která jsou často upozadována a zlehčována místo toho, aby byl věnován prostor veřejné diskuzi o nich a návrhům státních institucí, jak tato

rizika řešit. Bylo povzbuzující při té příležitosti slyšet od představitele belgického regulátora FANC, že role regulátora spočívá ve vyhodnocení rizik, předložení nezkreslených a celistvých informací občanské společnosti a ponechání rozhodnutí, zda se vyplatí pokračovat s jadernými aktivitami nebo ne, právě na společnosti (tzv. „societal decision“).

Seminář v Budapešti za účasti asi 35 lidí z řad evropských regulátorů, výzkumných institucí a nevládních organizací probíhal interaktivně tak, aby byl pasivní poslech prezentací minimální a prostor pro diskuzi v plénu a ve skupinkách maximální. Probíhal kupříkladu řízený brainstorming ve formě experimentální deskové hry PEP („Pathway Evaluation Process“), která by se po jistých úpravách dala využít jako vzdělávací nástroj pro studenty na středních a vysokých školách či jako společenská hra pro rodiče s dětmi. Posiluje totiž analytické a strategické myšlení na téma nakládání s jaderným odpadem, které bude zvláště dnešní mladá a hravá generace brzy potřebovat. Spočívá ve výběru karet označujících různé druhy problémů („Testing Conditions Cards“, karty TC) a karet pro možné vypořádání se s těmito problémy („Evaluation Criteria Cards“, karty EC), na které se ovšem nabalují další scénáře a tím vzniká možnost přidávat nové karty pro realističtější dokreslení situace.

Hra probíhá zhruba tak, že si hráč vybere jednu z karet TC, které se zabývají buď neplánovanými změnami (např. navýšení množství odpadu) nebo narušujícími událostmi (např. odhalení nepředpokládaných technologických nedostatků hlubinného úložiště pomocí vědeckých výzkumů) anebo výzvami během rozhodovacího procesu (např. nečekaný nedostatek financí nebo bouřlivý odpor společnosti). V reakci na tyto karty si stejný hráč vybere dvě karty EC s patřičným odůvodněním pro jejich výběr, který ostatní hráči vzápětí postupně okomentují. Karty EC vám umožní uplatnit rizikový management (např. dostatek času pro regulátora na bezpečnostní přezkum daného případu, tzv. „safety case review“), kvalitativní přístup vládních orgánů neboli „governance“ (v tomto ohledu si třeba hráč může zapřemýšlet nad požadavky na uchování paměti v průběhu

procesu nakládání s odpadem) anebo se zamyslet nad hodnotami a morálkou (např. dopad lidstva na geosféru v případě hlubinného úložiště). Během hry zaznamenává zkušený facilitátor typy vybraných karet včetně veškerých komentářů k nim.

Intenzivní spolupráce s lidmi napříč Evropou a obory je vždy obohacující. Vzájemný proces učení se urychlí, neboť vám na otázky odpovídají a na vaše odpovědi reagují lidé, kteří se problematikou aktivně zabývají. V tomto ohledu jsou projekty jako SITEX-II a JOPRAD je nedocenitelné. Velkou neznámou ale zůstává, jak účastníci projektů budou schopni uplatnit teorii a ideály ve své praxi. Největším otazníkem zatím zůstává, zda a nakolik obohatí tyto projekty občanskou společnost v ČR. Jisté je, že to bude záviset hodně na tom, jak moc se lidé v ČR budou o téma nakládání s odpady zajímat a zda budou chtít využít projekty ve svůj prospěch.

Olga Kališová

VÝŠLO

Výroční zpráva Calla za rok 2015

V roce 2015 to bylo již 24 let, co si původně občanské sdružení, po novu spolek Calla nese svůj název podle mokřadní rostliny - dábličky bahenního. Celou jeho historií se dodnes vine poslání, kterým je nabízet pomocnou ruku lidem k ochraně prostředí pro život, přispívat k zachování cenných ekosystémů v jižních Čechách a podporovat žádoucí proměnu české energetiky na čistou, bezpečnou a obnovitelnou. Nejinak tomu bylo i v uplynulém roce.

Vydali jsme výroční zprávu za loňský rok, kde si přečtete, co za námi zůstalo v tom čtyřiadvacátém. Stáhnout si ji můžete [z webu Calla zde](#).

Edvard Sequens

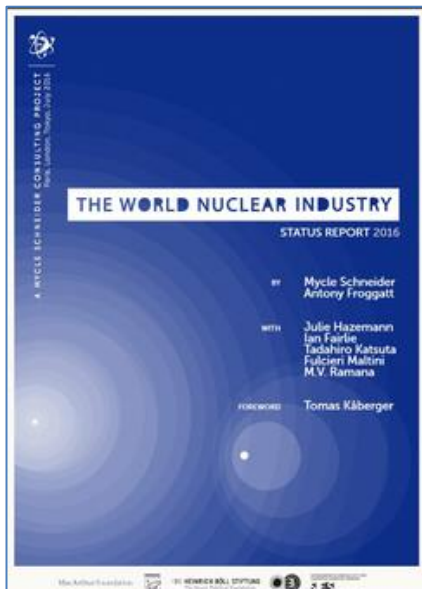
Jaderný odpad č. 1/2016

Začali jsme vydávat nový občasník JADERNÝ ODPAD, který navázal na zpravodaj „Jaderný odpad? Děkujeme, nechceme!“, s nímž jste se v jeho žlutočerné podobě mohli potkávat už od roku 2001. Spolu s novou grafickou úpravou jsme změnili také způsob distribuce – několikrát ročně jej dostanou do schránek lidé v lokalitách vybraných pro úložiště. Ostatní si mohou v pdf stáhnout z webu Calla anebo www.nehcemeuloziste.cz.

V podtitulu nese název „Zpravodaj o tom, co má zůstat skryto“. Chceme v něm doplňovat spektrum informací, které adresáti dostávají od Správy úložišť, tak, aby se mohli lépe rozhodovat o budoucnosti své domoviny.

Edvard Sequens

The World Nuclear Industry Status Report 2016

Pravidelnou každoroční zprávu o stavu jaderné energetiky ve světě **The World Nuclear Industry Status Report 2016** publikovali energetičtí konzultanti Mycle Schneider a Antony Froggatt.

Kromě obvyklého světového přehledu o trendech v oblasti stavby a provozu jaderných elektráren, srovnání vývoje jaderné energetiky a obnovitelných zdrojů se ve zprávě World Nuclear Industry Status Report 2016 dozvíte o posouzení stavu ekonomiky některých hlavních hráčů v těchto odvětvích. Zvláštní kapitoly jsou věnovány následkům katastrof v Černobylu 1986 a ve Fukušimě 2011.

Ke stažení zde:

<http://www.worldnuclearreport.org/IMG/pdf/20160713MSC-WNISR2016V2-HR.pdf>

Olga Kališová

Calla uzavírá projekt o ochraně postindustriálních prostorů

S posledním květnovým dnem skončil i projekt „Postindustriální prostory jako příležitost pro ochranu přírody“, který Calla uskutečnila díky podpoře Fondu pro NNO. Díky projektu se podařilo zvýšit povědomí o významu těchto míst pro ochranu přírody a zlepšit podmínky pro řadu ohrožených druhů.

O projektu jsme v Ďáblíku průběžně informovali, takže nyní jen krátké shrnutí jeho nejdůležitějších výsledků a úspěchů. Ve čtyřech přírodovědně zajímavých pískovkách byly provedeny zásahy na podporu biodiverzity a ohrožených druhů, tedy obnova hnízdních stěn pro břehule a samotářské včely, obnova a vytváření tůní pro obojživelníky, obnova písčín, prořezání náletové vegetace. Šlo o lokality Pískovna Lžín (Soběslavsko), Pískovna u Žemličky a Pískovna u Výskoku (Českobudějovicko) a pískovna Cep II (Třeboňsko).

Na několika lokalitách proběhl také podrobnější biologický průzkum, často s překvapivými výsledky. Příkladem může být výskyt kriticky ohrožené včely hedvábnice vřesové (Pískovna u Žemličky nedaleko Hluboké u Borovan) nebo pro Čechy první nález kutilky lesknové (Pískovna Lžín na Soběslavsku) nebo silně ohrožené drobné rostliny jménem úpor šestimužný (pískovna Cep II).

Vyzkoušeli jsme geocaching jako nástroj ochrany přírody. Při hledání „ochranářských kešek“ narušují vyznavači geocachingu okolní vegetaci a udržují tak místa výskytu některých ohrožených druhů. Vytvořili jsme nový web „Objevte svou pískovnu“ (www.calla.cz/objevtesvoupiskovnu), který propojuje turistiku a rekreaci s ochranou přírody. Vyšlo druhé vydání knihy „Ekologická obnova území

narušených těžbou nerostných surovin a průmyslovými deponiemi“ a proběhl hojně navštívený odborný seminář „Ochrana pískoven: neživá příroda a legislativa“.

„Chtěli jsme během našeho projektu ukázat lidem, že krajina po těžbě nerostných surovin může být zajímavá i krásná, pokud necháme její obnovu na přírodních procesech. Místo borových plantáží pak vznikají rozmanitá stanoviště, kde se líbí mnoha ohroženým druhům a přítomnost lidí přírodě nejen neškodí, ale dokonce prospívá,“ říká k projektu jeho koordinátor Jiří Řehounek z Cally.

Tisková zpráva Cally (redakčně upraveno a kráceno)

Borovanské pískovny v novém

V loňském roce jsme ve spolupráci s Oldřichem Nedvědem instalovali „ochranářské kešky“ v několika jihočeských pískovnách. Jejich základním cílem je udržování pestré stanovištní mozaiky, především písčin a dalších otevřených biotopů.

Letos v tomto projektu pokračujeme. Zatímco cache v pískovně Lžín zůstává na svém místě, některé krabičky v geocachingové sérii Borovanské pískovny byly posunuté. Především však čeká na její úspěšné luštitelky nová „finálka“ na novém místě a s novým CWG (dřevěné kolečko), na němž letos břehule říční vystřídala loňského svižníka polního. Takže i loňští úspěšní nálezci „ochranářských kešek“ budou motivováni, aby se do „našich“ pískoven podívali ještě jednou.

Více se dozvíte na našem novém webu <http://www.calla.cz/objevtesvoupiskovnu/geocaching/>) najdete odkazy na stránky jednotlivých cachí.

Jiří Řehounek

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Včela učebnicová (Bombus mirabilis)

Doslova šokové stavy zažije biolog při pročítání stránek některých učebnic pro nejmenší školáky. Přijde mi logické, že když už dávám do učebnice fotografii, mohl bych se alespoň někoho povolaného poptat, které zvířátko nebo kytička na ní pózují. Ne tak autorům.

Naposledy jsem pěníl nad učebnicí prvouky pro druhou třídu. Žáci v ní luští názvy hmyzu ukryté ve větách a jako nápověda jim slouží fotografie. Pokud jsou však děti biologicky vzdělány, snímky je spíše zmatou, protože dva ze čtyř jsou špatně. Záměna saranče za kobylku se ještě dá pochopit (jenže proč se nezeptat?), fotografie čmeláka vydávaného za včelu mi ale málem vyrazila dech. Oba sice patří do

čeledi včelovitých, jejich rozdílnost však natolik bije do očí, že si neumím představit, jak mohlo k takovému trapasu vůbec dojít.

Dříve jsme říkali: To ví přece každé malé dítě. Dnes se však onu větu zdráhám používat. Poznají včelu od čmeláka i děti vyučované z dnešních učebnic prvouky? A co teprve autoři těch učebnic...

Jiří Řehounek

Úhyn dvou losů způsobila řada chyb, odborníci připraví pro příště kuchařku

Úhyn losice s mládětem na okraji Brna způsobila podle odborníků celá řada chyb, které provázely zásah spojený s jejich odchytem. „Před samotným usmáním došlo ke značnému vystresování zvířat. Následná manipulace s nimi také nebyla zcela v pořádku. V podobných situacích je nahánění houfem lidí, pak na koních a následně vrtulníkem, stejně jako přemíra manipulace s již imobilizovaným zvířetem, navíc stále v přítomnosti velkého počtu lidí, to nejhorší, co lze udělat,“ konstatuje Miloslav Jirků z Biologického centra Akademie věd České republiky. Ten ještě předtím, než losice uhynula, organizoval ve spolupráci s odborníky zejména z České zemědělské univerzity, Ústavu biologie obratlovců AVČR a CHKO Třeboňsko odběr biologických vzorků a nasazení telemetrického obojku, aby bylo samici možno sledovat po plánovaném vypuštění na Třeboňsku.

Z toho, že losice podle médií v podstatě nereagovala na přítomnost vrtulníku je patrné, že již před zásahem uspávací strelou byla letargická. „Je-li zvíře v porostu a nikoho včetně sebe neohrožuje, je lepší jej tam nechat v klidu, zajistit bezpečnost na přilehlých komunikacích, a vyčkat, až se samo ukáže. Případně se jej pokusit lokalizovat třeba termovizí. Pro divoká zvířata je samotné nahánění ohromný stres, pro matky s mláďaty ještě výrazně větší,“ dodává Miloslav Jirků. Je-li zvýšený stres následován imobilizací, může být u divokého zvířete prognóza špatná, což bohužel ukazuje i brněnský případ. Úhyn obou losů při odchytu je tristní zejména ve srovnání se zahraničními statistikami. Například finští veterináři považují při imobilizaci losů za nepřijatelnou úmrtnost převyšující pouhých 2 procenta, tedy dvě ze sta zvířat!

Chybou rovněž bylo, že se po usmáním kolem losice pohybovalo velké množství lidí. „Na některých snímcích z akce bylo v okruhu několika metrů kolem zvířete možné napočítat i jedenáct osob. U zvířete by měl naopak být jen počet nezbytně nutný k manipulaci s ním. Přítomní by se měli chovat a mluvit klidně a tiše. Vše by mělo proběhnout co nejrychleji. Obecně to není známo, ale „přispaná“ zvířata ve skutečnosti nespí, nýbrž poměrně dobře vnímají dění kolem,“ popisuje Miloslav Jirků. Špatnou organizaci zásahu podle něj ukazuje i to, že zvíře nemá zakryté oči na snímcích, kdy se s ním fotí hasiči. Lidské ruce položené na citlivých místech kolem očí stresovanému zvířeti na klidu rovněž nepřidávají.

„Zakrytí očí, klid, rychlost a stínění, je-li horko a slunečno. To by měly být automatické věci,“ zdůrazňuje

Miloslav Jirků. Přitom nechce za každou cenu poučovat. „Jsem si dobře vědom, že v terénu zdaleka není prostor dělat vše ideálním způsobem. Sám znám odchyt velkých kopytníků hlavně z teoretického školení u polských kolegů. Každopádně by však bylo vhodné, kdyby orgány ochrany přírody i zásahové a bezpečnostní subjekty byly alespoň obecně obeznámeny s tím, jak v podobných situacích postupovat. Při špatné organizaci odchytu může odborný zásah zkušeného veterináře snadno vyznít do prázdna a stát životy velmi cenných zvířat. Přesně to se bohužel stalo nyní v Brně. Mimochodem, podobný průběh mělo i nahánění losů u Českých Budějovic v roce 2013, kdy policisté rozdělili matku a mládě, jež nakonec utekli odlišnými směry,“ podotýká Miloslav Jirků.

Příčina je zřejmá. Zásahové složky v tuzemsku nemají s velkými zvířaty zkušenosti. Manuál, jak při kontaktu s divokými velkými zvířaty postupovat by měl vzniknout ve spolupráci se společností Česká krajina, vědci z Biologického centra AVČR a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Mendelovy univerzity v Brně, Veterinární a farmaceutické univerzity Brno a dalších pracovišť, která se podílejí na neformálním záchranném programu losa evropského v Česku. Materiál bude konzultován s odborníky v Polsku a Skandinávii, kde mají s odchytem a imobilizací losů bohaté zkušenosti. „Losi patří k našim nejohroženějším velkým živočichům. Odchyt a převoz je pro divoká zvířata vždy velmi rizikový, každé pochybení však snižuje šanci, že to zvládnou,“ doplňuje Dalibor Dostál, ředitel společnosti Česká krajina.

Tisková zpráva České krajiny (redakčně kráceno)

Každá sedmá zastávka hromadné dopravy zabíjí ptáky

Lidé po celé republice zhodnotili přes dva a půl tisíce zastávek hromadné dopravy na webu <http://zastavky.birdlife.cz>. A každá sedmá je nebezpečná pro ptáky. Celosvětově zahyne po nárazu do skleněných ploch přibližně 1 miliarda ptáků. Odhad pro Česko hovoří o statisících. Zastávky na tom mají nezanedbatelný podíl.

„K ohodnocení nebezpečnosti zastávky není třeba žádných zvláštních znalostí,“ říká Zbyněk Janoška z ČSO. „O většině zastávek stále nevíme nic a pomoci snížit riziko zbytečných úmrtí ptáků může opravdu každý!“

Velké skleněné plochy představují pro ptáky značnou hrozbu. Čiré plochy ptáci často neregistrují a odraz ve skle vytváří dojem, že se za nimi nachází volná krajina. Střety ptáků s těmito stavebními prvky jsou často smrtelné. ČSO dlouhodobě usiluje na zabezpečování budov a protihlukových stěn podél silnic a dálnic, od letoška rozšířila záběr na další druh nebezpečných skleněných ploch – zastávek hromadné dopravy. „S pomocí veřejnosti vybíráme opravdu nebezpečné zastávky, a následně jednáme s majiteli a provozovateli o jejich efektivním zabezpečení,“ vysvětluje Janoška.

Ne všechny zastávky jsou totiž pro ptáky nebezpečné – některé jsou vyrobeny z neprůhledných materiálů a i v případě zastávek s velkými prosklenými plochami je riziko výrazně vyšší, jestliže se v okolí vyskytují rozsáhlejší plochy zeleně nebo vodní toky.

Zabezpečení zastávek je přitom snadné – skleněnou plochu stačí polepit dostatečně hustě pruhy, pravidelným vzorem či jednotlivými samolepkami tak, aby opticky působila jako bariéra. Veřejnost přitom může vzít osud ptáků i do vlastních rukou a po dohodě s provozovateli přímo nebezpečné zastávky zabezpečit. Vzorem přitom mohou být děti a učitelé škol na pražském Smíchově, ve Vrchlabí, v Manětíně či v Kněževsi. Oblíbené jsou samolepky se siluetami ptáků, ovšem dobře poslouží jakýkoli tvar. Příkladem může být město Rousínov, kde polep tvoří pravidelnou mřížku, Zlín, kde byly jako polep použity horizontální proužky, nebo Kněževs, kde byly netradičně použity graficky zajímavé kruhové prvky. Bohužel stále nejčastěji používané osamocené černé siluety požadovaný efekt nemají.

„Jedna černá silueta dravce je mýtus,“ zdůrazňuje Janoška. „Ptáky neodradí a ti do skla narazí třeba těsně vedle ní. Je nutné, aby byly samolepky vylepeny opravdu hustě a rozbíjely tak dojem souvislé prostupné plochy.“

Kdokoli může nebezpečnost zastávky ohodnotit čtyřmi kliknutími na webové stránce zastavky.birdlife.cz. K nalezení jsou zde také návody a příklady úspěšného zabezpečení rizikových objektů. Do hodnocení se zatím zapojilo přes 130 dobrovolníků a díky jejich aktivitě je již zabezpečeno prvních deset nebezpečných zastávek. Na mnoha dalších místech probíhají jednání nebo je zabezpečení přislíbeno (v poslední době například univerzitní budova v Olomouci).

Připojte se i vy ohodnocením zastávek v okolí svého bydliště nebo na pravidelně projížděných trasách! Prostředí, v němž žijeme společně s ptáky, tak bude bezpečnější a třeba i krásnější!

Tisková zpráva ČSO

Havrani do škol!

Červen je měsíc ptačích mláďat, tedy i těch havraních v budějovickém parku Na Sadech. Každoročně se tam právě na přelomu jara a léta malí „parašutisti“ spouštějí z bezpečí hnízd, aby si vyzkoušeli úskalí svobodného života ve městě. A každoročně mnozí z nich zaplatí životem, neboť koncentrace psů, lidí či automobilů je v této části města skutečně vysoká.

Nechci však dnes vyprávět historku tragickou, ale naštěstí spíše komickou. Byť docela dobře popisuje nebezpečí spojené s ptačím životem ve městě. Toho dne jsem několikrát projížděl parkem na kole a pozoroval malého havrana, který evidentně právě seskočil. Většinou seděl

na zídce u Obchodní akademie, převelice krákal a neutíkal před lidmi, kteří si ho proto fotografovali.

Když jsem potom vezl na sedačce ze školky naši Julinku, chtěl jsem jí nezbedné havráně ukázat. Oba jsme se pak stali svědky nečekané scény. Mláďě před našimi zraky vyhopkalo po nízkém schodišti, začalo se dobývat do školy a vyskakovalo s pomocí křídel na dveře, což neuniklo pozornosti právě odcházejících pedagožek a podnítilo debatu o motivaci malého opeřence.

Přiznám se, že na první pohled jsem se začal také zaobírat úvahami o možnostech studia havranů na obchodní akademii. Krkavcovití pěvci jsou nakonec jedni z nejinteligentnějších ptáků a jejich přítomnost v

hodinách by byla např. z pohledu multikulturní výchovy dozajista přínosem. Rychle jsem však začal pátrat po opravdové příčině havranova podivného chování, kterou se ukázaly být skleněné dveře. Odráželo se v nich velice věrohodně okolí školy, což havránka zmátlo. Ve skutečnosti totiž nechtěl do školy, ale do parku.

Příhoda poměrně dobře ukazuje, jakým nebezpečím jsou pro ptáky skleněné plochy ve městech. Havranímu mláděti se nic nestalo především proto, že bylo opěšalé a do dveří naráželo malou rychlostí. Pokud pták do skla narazí za letu, mívá srážka smutnější následky.

Jiří Řehounek

Kam na výlet o prázdninách? Za čapími hnízdy!

Jsou tu prázdniny a dovolené. Pokud přemýšlíte nad zajímavým cílem výletu, vydejte se pozorovat čapí mláďata ve volné přírodě a pomozte ornitologům zkontrolovat, kolik jich ve zdraví opustí hnízda! Na webu cap.birdlife.cz nebo ve vašem telefonu v aplikaci Avif Mobile najdete více než 1300 čapích hnízd! Mláďata právě začínají trénovat let a jsou snadno pozorovatelná.

„Užijte si se svou rodinou krásné chvílky v naší přírodě a spojte je se zajímavým pozorováním čapích mláďat,“ doporučuje Gabriela Dobruská z České společnosti ornitologické. To, že pobyt v přírodě a přímý kontakt s ní je pro vývoj dětí prospěšný a zdravý, je věc obecně známá. Bohužel v dnešním virtuálním světě a světě zábavních parků je příroda dětem čím dál vzdálenější a pro rodiče je stále obtížnější vymyslet cíl, který by potomky zaujal a nesáhl hluboko do kapsy.

Pozorování mláďat je vždy zajímavé, čapích hnízd je u nás více než 1300 a vstupné se neplatí. Až na málo oblastí, některé ve své blízkosti jistě najdete! „Vezměte dalekohled (můžete ale i bez něho), naplánujte si výlet za čapími hnízdy a pomozte nám zkontrolovat, kolik mláďat přežilo a ve zdraví opustí hnízda,“ vyzývají ornitologové. Pozorování čapích mláďat je krásný zážitek. Pokud své pozorování společně zadáte na cap.birdlife.cz a vysvětlíte dětem, proč to děláte, dodáte jim navíc pocit užitečnosti.

„Pro zjištění úspěšnosti hnízdění potřebujeme co nejpřesnější údaje o jednotlivých hnízdech – kolik mláďat se vylíhlo a kolik vylétlo z hnízda. Zde je pomoc dobrovolníků nezbytná,“ vysvětluje Dobruská. Pozorování čápů nevyžaduje žádné hlubší znalosti ptáků a zanést své pozorování do databáze není nijak složité.

Milovníci moderní techniky jistě ocení novou aplikaci pro mobilní telefony Avif Mobile – zjištěné údaje můžete zadat hned u hnízda i bez internetového připojení. A pokud rádi fotíte, můžete k hnízdu přidat i fotografii. Uděláte tím radost někomu, kdo byl u hnízda před vámi a rád by se dozvěděl, jak mláďata od jeho návštěvy poporostla.

Vydejte se k hnízdu ve svém okolí a zjistěte, zda jsou na něm mláďata a jak velká – v prachovém šatě či se již podobají svým rodičům. Velká mláďata poznáte od rodičů podle šedých nohou a šedého zobáku. Svě pozorování zapište na cap.birdlife.cz. Pokud budete mít fotografii, můžete ji také přidat. Svůj význam má i negativní pozorování, při kterém jste žádného čápa na hnízdě nespátřili. Pokud si na výlet berete mobil, můžete

pozorování i s fotkou zadat přímo u hnízda pomocí aplikace Avif Mobile!

V Evropě je populace čápa bílého ve většině zemí na vzestupu a u nás je považována za stabilní. Naši tažní čápi se objevují na hnízdech okolo poloviny března, první přilétá zpravidla samec. Hnízda dnes najdeme na střeších budov, nefunkčních komínech, sloupech elektrického vedení, hnízdních podložkách, leckde i na vodojemu, posedu či stohu slámy. Zpravidla platí, že čáp dává přednost vyvýšeným místům, tak aby mohl při odletu z hnízda seskočit a roztažením křídel se snadno dostal do vzduchu. Nerad však obsazuje vysoká místa na holých větrných vrcholech či kopcích. Vyhledává vyvýšené body v údolí obklopeném otevřenou krajinou. Na hnízdě se oba partneři zdraví hlasitým klapáním zobáku s typickým záklonem hlavy.

Poprvé hnízdí čápi kolem pátého roku a zaznamenána byla hnízdění i 20 let starých ptáků. Vlastní hnízdění začíná koncem dubna. Na dvou až pěti vejcích sedí čápi přes měsíc a další dva měsíce krmí mláďata. V péči i krmení se oba partneři střídají. Koncem července většina čápů svá hnízdiště opouští, shromažďují se na loukách a koncem srpna se vydávají na dlouhou cestu do Afriky.

Tisková zpráva ČSO

ROPÁK A ZELENÉ PERLY ZA ROK 2015

Výsledky ankety „Zelená perla 2015“

V minulých číslech jsme Vás seznámili s Ropáky roku 2015 a s vítězem ankety o Zelenou perlu roku 2015. Nyní se podíváme, jaké výroky se umístili na dalších místech.

2) Jiří Morávek, generální ředitel firmy SNIP & CO, reklamní společnost, spol. s r. o.

„Říkají, že ohňostroje jsou hlučné. Budiž. Nicméně je potřeba připomenout, že měření ukázala, že daleko hlasitější je úder hromu. Povídá se také, že ohňostroje plaší a hubí ptáky. To je taky trochu jinak. Vyplaší je, ale rozhodně jim nijak neublíží. Koluje i fáma, že likvidujeme ryby v přehradě. Ale pouze se vylekají a rybáři si pak pochvalují, že líp berou.“

z článku V počátcích festivalu byla přehrada jak brčál, říká organizátor Ignis Brunensis

<http://brnensky.denik.cz/rozhovor/v-pocatcich-festivalu-byla-prehrada-jak-brcal-rika-organizator-ignis-brunensis-20150620.html>, 21. 6. 2015

3) Stanislav Blažek, komisař dopravního inspektorátu Policie ČR v Hradci Králové

„Cyklista je podle mého soukromého názoru neidentifikovatelný lotr, který nemá žádnou registrační značku, běžně jezdí po chodníku, v protisměru, na červenou, po přechodech a v podnapilém stavu.“

z článku Hradecký cyklopruh naruby: hrozba karambolu i pokuty, MF DNES, 26. 9. 2015

4) Miloš Zeman, prezident ČR

„Je třeba hledat takové řešení, aby se ochránil jeden živočich. A tím je homo sapiens sapiens. Datlík tříprstý nebo tetřev hlušec už se dávno odstěhovali z uschlých lesů, a není tak koho chránit.“

z článku Je třeba chránit člověka, ne datlíka, odsoudil Zeman „zelené fanatiky“

http://budejovice.idnes.cz/zeman-nazval-reditele-sumavskeho-parku-fanatikem-f7x-/budejovice-zpravy.aspx?c=A150601_131721_budejovice-zpravy_khr, 1. 6. 2015

5) Jan Mládek, ministr průmyslu a obchodu a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ČSSD)

„Nechceme jít tou cestou, kterou se vydalo Německo, to jest přílišná závislost na obnovitelných zdrojích.“

z projevu na zastupitelstvu Ústeckého kraje v reportáži Prolomení limitů těžby uhlí

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/215411000100216>, 16. 2. 2015

6) Jaroslav Hanák, prezident Svazu průmyslu a dopravy ČR, prezident Svazu dopravy ČR, místopředseda vládní RHSD, prezident ADSSF, poradce prezidenta republiky

„Skončeme s těmi teroristy zelenými, kteří tam byli asi deset patnáct let zpátky, a nedělejme nic nad pravidla Evropské unie. To jak zaplemenila tahle nátlaková skupina ekologických a zelených teroristů českou legislativu v porovnání s jinými... gold-platingy byly právě největší v této oblasti.“

z projevu na Sněmu Svazu průmyslu a dopravy v Brně

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10101491767-studio-ct24/215411058270914> (30:52 až 31:19 minuta záznamu), 14. 9. 2015

7) Václav Klaus, bývalý prezident ČR

„Moje odpověď byla – a je po osmi letech i dnes –, že je klima v pořádku a že je naopak ohrožena lidská svoboda. Ohrožena lidmi, kteří nás chtějí vrátit do nesvobodné, shora řízené společnosti, ve které opět dominuje manipulace lidmi, povinná uniformita myšlení, diktát.“

z článku Absurdita pařížské konference o klimatu, <http://www.klaus.cz/clanky/3855>, 7. 12. 2015

8) Miloš Zeman, prezident ČR

„Nikdo nepopírá, že potřebujeme čistou vodu, nikdo nepopírá, že potřebujeme čistý vzduch, ale potřebujeme také pracovní místa, a proto jsem pro prolomení limitů.“

z rozhovoru Zeman: Kdyby tu přistáli zelení muži, pošlu je dodělat tunel Blanka
http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-idnes-cz-s-prezidentem-zemanem-po-dvou-letech-na-hrade-psc-/domaci.aspx?c=A150311_191350_domaci_kop, 12. 3. 2015

9) Tomáš Jirsa, starosta Hluboké nad Vltavou, zastupitel Jihočeského kraje a senátor Senátu P ČR (ODS)

„Ano, nemám rád některé vědce. Například ty, kteří prokazatelně falšovali závěry výzkumů v kauze globálního oteplování, aby díky alarmujícím výsledkům mohli na své výzkumy žádat více peněz. Když se pak ukázalo, že se neotepluje, vědci změnili rétoriku a zkoumají „globální změnu“ a peníze tečou dál.“

z článku Stromy sežrané kůrovcem byly vzácné pralesní zbytky

<http://www.ods.cz/clanek/9083-stromy-sezrane-kurovcem-byly-vzacne-pralesni-zbytky>, 11. 2. 2015

10) Václav Klaus, bývalý prezident ČR

„Blouznění světových lídrů v Paříži přesahuje to, co jsme znali z dřívějšíka. Rýsuje se velká shoda, která povede k brždění ekonomického růstu na celém světě a k lidské nesvobodě.“

z článku Absurdita pařížské konference o klimatu

<http://www.klaus.cz/clanky/3855>, 7. 12. 2015

11) Václav Klaus, bývalý prezident ČR

„Pak přišla konkrétní hrozba ozonové díry. Ukázala se být dočasná, přesto si ekologisté připisují jako svou zásluhu, že „montrealským protokolem“ lidstvo zasáhlo a hrozbu odvrátilo.“

z článku Absurdita pařížské konference o klimatu

<http://www.klaus.cz/clanky/3855>, 7. 12. 2015

12) Jaroslav Kubera, primátor Teplic a senátor Senátu P ČR (ODS)

„Prostě povýšili jsme brouka páchníka nad člověka.“

z diskuse k návrhu změny zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí (tisk 19)

http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/vystoupeni?PID=120&ORG=Sen%E1t&O=10&id_organ=60&, 14. 1. 2015

13) Libor Lukáš, předseda Sdružení pro rozvoj dopravní infrastruktury na Moravě, z. s., a zastupitel Zlínského kraje (ODS)

„Naše sdružení je opakem všech ekologistů, kteří jsou velmi dobře informováni o nedostacích projektu, o existujících právních předpisech a bez ohledu na skutečnou podstatu problému je se značným úspěchem využívají k zastavení procesu přípravy a realizace staveb.“

z článku Ministerstvo dopravy ČR deklaruje prioritu dopravní infrastruktury na jihovýchodní Moravě

<http://www.liborlukas.cz/tiskova-zprava/1408-1408-ministerstvo-dopravy-deklaruje-prioritu-dopravni->

infrastruktura-na-jihovychodni-morave-.html, 16. 7. 2015

14) Tomáš Jirsa, starosta Hluboké nad Vltavou, zastupitel Jihočeského kraje a senátor Senátu P ČR (ODS)
„A pak je tu poslední skupina – nábožensky přesvědčení vůdci aktivistů, kteří považují šumavské smrčkové lesy za hrůzu a za každou cenu je chtějí zničit. Na ně se nabalují aktivističtí sympatizanti, kteří o přírodě nevědí vůbec nic a jezdí na Šumavu na placené brigády, kdy je náplní práce přivazování se ke stromům za účasti médií.“

z článku Hnutí Duha a vědci-aktivisté

<http://www.tomasjirsa.cz/clanky/hnuti-duha-a-vedci-aktiviste.html>, 12. 1. 2015

15) Jan Zahradník, poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ODS)

„Existuje domněnka, že jsme svědky velkého obchodu. Brabcův bývalý i současný šéf, majitel Agrofertu, předseda Hnutí ANO a ministr financí Andrej Babiš, prodal Šumavu ekologickým aktivistům za klid, který tím od nich získal pro své agrochemické impérium.“

z článku Jiří Mánek si medaili zaslouží, <http://www.janzahradnik.cz/2015/10>, 30. 10. 2015

16) Ivo Valenta, senátor Senátu P ČR

„Náklonnosti české i evropské legislativy k ekologickým hnutím nicméně začali zneužívat také tzv. „ekoteroristé“, kteří si na účelovém blokování často velmi prospěšné infrastruktury postavili lukrativní byznys.“

z článku Valenta (SsČR): Zelení teroristé a ekologičtí tuneláři

<http://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/Valenta-SsCR-Zeleni-teroriste-a-ekologicti-tunelari-362544>, 18. 2. 2015

17) Dan Ťok, ministr dopravy

„My jsme dneska trošku v područí všech možných iniciativ, které hází vidle do zakázek. Například na stavbě jezu, o kterém budu mluvit dále, při splavnění Labe u Děčína, máme zvláště chráněné druhy lososa a bobra. Málokdo ho tam viděl, ale mohl by se tam objevit a budeme se s tím muset nějakým způsobem vypořádat.“

z článku Proč průzkum: Křečku, křečku, kde pobíháš, stál 2 382 248 korun?

<http://www.prvnizpravy.cz/zpravy/politika/proc-pruzkum-krecku-krecku-kde-pobihastal-2-382-248-koron>, 4. 4. 2015

18) Tomáš Jirsa, starosta Hluboké nad Vltavou, zastupitel Jihočeského kraje a senátor Senátu P ČR (ODS)

„Vědci, kteří neustále mluví o globálním oteplování, zcela zapoměli, že při obrovském odlesnění Šumavy přestane být zadržovaná voda v krajině. A v případě sucha o zdroje vody přicházíme. A tuhle šumavskou přírodní katastrofu několik vědců a Hnutí Duha vydává za vrchol ochrany přírody!“

z článku Učpaná trubka na Pramenech Vltavy?

<http://www.tomasjirsa.cz/clanky/ucpana-trubka-na-pramenech-vltavy.html>, 2. 10. 2015

Z tiskové zprávy Děti Země

Deset dopravních staveb se vyhne novým posudkům EIA.

O výjimkách rozhodnou poslanci v zákoně

Poslanci v nejbližších dnech projednají vládní novelu zákona o posuzování vlivu na životní prostředí (EIA). Ta pro 10 dopravních staveb zavádí výjimku z posouzení a vylučuje z něj obce a veřejnost. Odůvodněním je pomalé povolování strategických dopravních staveb. Současný návrh je však v rozporu s českou Ústavou a evropskou legislativou a hrozí tak pozastavení financování z evropských fondů.

Deset nejdůležitějších dopravních staveb má problémy s posudky EIA, které vznikly ještě podle zákona

z roku 1992. Je proto nutné, aby prošly celým procesem EIA podle evropské legislativy. Kvůli citelnému zdržení při schvalování staveb chtěla vláda původně vyjednat výjimky z EIA pro tyto stavby přímo u Evropské komise. To je však možné jen v případě mimořádných událostí, jako jsou přírodní katastrofy.

Ve svém návrhu novely proto přišla vláda s náhradním řešením, kterým výjimky z EIA přímo uzákoňuje. Druhá varianta je ovšem jako v prvním případě v přímém rozporu s evropskou legislativou, popírá její smysl i cíl. Nebudou totiž posouzeny varianty trasy, obce a občané přijdou o možnost se vyjádřit k dopadům na životní prostředí.

Navíc bez aktuálních informací o stavu území a dopadech projektu úřady nesmí vydat konečné stavební povolení. V opačném případě jej zruší správní soud. Kromě toho celý podobný zákon o jedné konkrétní stavbě, o nové vzletové a přistávací dráze v Praze-Ruzyni, Ústavní soud před sedmi lety zrušil. Každý z těchto důvodů přitom vede k zastavení financování staveb z fondů EU.

Stará stanoviska EIA vznikla před více než šestnácti lety a neodpovídají aktuálnímu stavu. Řada záměrů směřuje k porušování současných zákonů na ochranu lidského zdraví před hlukem, prachem a dalšími škodlivými vlivy. Mimo jiné proto se podle výsledků průzkumu veřejného mínění, který v dubnu zpracovala agentura Stem/Mark, více než 2/3 dotázaných se domnívají, že veřejnost by měla mít možnost vyjadřovat se ve všech povolovacích řízeních velkých staveb a ovlivňovat tak své životní prostředí.

Zavádění dalších výjimek pro několik konkrétních staveb znepřehledňuje a komplikuje již tak složitá pravidla. Právní nejistota vede k velké chybovosti úřadů a je tak jednou z příčin zdoluhavého rozhodování o stavbách. Za nedodržování lhůt a chyby úřadů mohou vedle komplikovaných a proměnlivých předpisů také nedostatečná vybavenost úřadů a soudů a jejich špatné metodické vedení. Veřejnost se v praxi vyjadřuje jen k nepatrnému zlomku povolovacích řízení (viz <http://bit.ly/infolistEIA>). Další zdržení způsobují nejasné priority výstavby a chaotická investorská příprava ze strany státu. Podrobnou analýzu chyb při přípravě staveb provedli experti Dopravní federace a doporučují ministru dopravy řadu konkrétních kroků - od prodloužení záruční doby za kvalitu staveb, přes zjednodušení výkupů pozemků až po vyřešení střetů zájmů při přípravě a realizaci staveb (více na <http://pruhlednadoprava.cz/>).

„Vláda se snaží zatáhnout do problému parlament. Volí přitom velmi riskantní způsob, který může důležitým dopravním stavbám spíše ublížit. Namísto toho by měly příslušné rezorty rychle provést řádné posouzení variant těchto staveb na životní prostředí a veřejné zdraví za účasti veřejnosti,“ říká Daniel Vondrouš ze Zeleného kruhu.

„V rámci hašení problému se snaží Česko vymýšlet a vyjednávat pouze výjimky, jak obejít základní evropská pravidla. Nezbytným základem úspěchu a rychlosti příprav stavby přitom je mimo jiné hned od počátku komunikovat o jednotlivých variantách se všemi, na které stavba bude mít významný dopad – s občany, obcemi i s úřady chránícími životní prostředí. Dobře připravená stavba pak nebude mít opakující se problémy v dalších povolovacích řízeních či při schvalování financování. Její příprava tak nebude trvat 15 či 20 let. Je potřeba, aby Ministerstvo dopravy stavby vybíralo a posuzovalo dle jejich skutečné potřeby a dopadů, kvalitně naplánovalo i kontrolovalo,“ doplňuje Pavel Černošus z Dopravní federace.

Podle nové legislativy se má výjimka týkat 9 silničních a 1 železniční stavby: D3 obchvat Českých Budějovic, D6 - obchvaty obcí Řevničov, Lubenec, Krušovice, D48 Frýdek Místek – obchvat, D35 - Opatovice – Ostrov, D49 Hulín – Fryšták, D55 Otrokovice obchvat JV, D11 Hradec Králové – Smiřice, I/11 Ostrava – prodloužená Rudná, D1 Říkovice – Přerov, Modernizace železniční trati Sudoměřice – Votice

Tisková zpráva Zeleného kruhu

Občané žalují stát za znečištěný vzduch. Požadují větší ochranu

Občanské sdružení Čisté nebe ve spolupráci s Frank Bold podalo žalobu na Ministerstvo životního prostředí (dále jen MŽP). Domáhají se zrušení Programu zlepšení kvality ovzduší, který podle nich nevede k dostatečné ochraně ovzduší.

Program zlepšení kvality ovzduší podle zástupců sdružení není dostatečně konkrétní, neobsahuje dostatečná opatření ke snížení znečištění ovzduší, ani řádný časový plán. Přesto MŽP stanovilo, že znečištění ovzduší konkrétně na Ostravsku klesne na zákonný limit nejpozději v roce 2020.

Řadu kroků stát již dokonce podnikl bez ohledu na existenci programu (například výměny domácích kotlů nebo výstavba obchvatů). To však vzhledem k neustálému překračování imisních limitů nestačí. Občanské sdružení se silnou podporou veřejnosti se proto domáhá přepracování a vydání nového programu, který jasně vymezí kroky a opatření, aby se znečištění snížilo na zákonnou úroveň, a stanoví pro jejich realizaci časový plán a priority

Ostravsko patří k nejznečištěnějším regionům i v rámci Evropy. V tamní aglomeraci jsou dlouhodobě překračovány zákonné imisní limity škodlivých látek v ovzduší, zejména PM10 a PM2,5 a benzo(a)pyrenu. Za této situace je povinností MŽP vydat Program zlepšování kvality ovzduší obsahující taková opatření, která povedou ke snížení imisí na zákonem předepsaný limit znečištění. Tuto povinnost ukládá MŽP zákon a dlouhodobě na její neplnění upozorňuje i Evropská komise.

Anna Plošková ze sdružení Čisté nebe říká: „Jsme přesvědčeni, že zrušení programu nebude mít žádné negativní následky. Opatření v něm obsažená jsou natolik neurčitá, že je lze realizovat i bez programu. Podle odborníků navíc z vyhodnocení vlivu programu na životní prostředí vyplývá, že stanovený termín 2020 je nereálný.“

Ministerstvo kromě toho čelí kvůli znečištěnému ovzduší žalobám jednotlivých osob, čímž se české soudy budou zabývat zcela poprvé. Lidé po státu požadují náhradu škody za nemajetkovou újmu. Tím se myslí zdravotní rizika, psychická újma a větší nemocnost vyplývající ze znečištěného ovzduší, kvůli kterému podle Českého hydrometeorologického ústavu každým rokem umírá až 5000 osob.

Tisková zpráva sdružení Čisté nebe a Zeleného kruhu

Členské státy definitivně neschválily ani dočasnou regulaci glyfosátu

Odvolací výbor Evropské komise sestávající z členských států nepodpořil schválení dočasné registrace nebezpečného glyfosátu na dalších 12-18 měsíců. Výbor o věci rozhodoval po několika neúspěšných pokusech Komise prosadit další registraci této látky. Prodloužení licence nezískalo v minulosti ani nyní dostatečnou podporu členských států - proti hlasovala Malta a Francie, pro nehlasovalo ani Německo, Itálie, Rakousko a další země. Česká republika návrh podpořila.

Také průzkumy veřejného mínění ukazují, že glyfosát lidé nechtějí - dvě třetiny Evropanů podporují jeho zákaz. Nejnovější průzkum v Německu ukázal, že pro zákaz je 83 % dotázaných, z nichž 75 % i v případě, že by glyfosát nebyl karcinogenní. Celoevropskou petici proti glyfosátu podepsalo přes dva miliony lidí.

Registrace pravděpodobně karcinogenního glyfosátu vyprší už příští týden - na konci června. Vzhledem k dnešnímu výsledku jednání je proto možné, že glyfosátové herbicidy začnou už brzy mizet z pultů obchodů, našich polí i veřejných prostranství jako jsou parky nebo dětská hřiště. Evropská komise může ovšem registraci prodloužit i přesto, že nezískala podporu jednotlivých států. Pokud by se tak stalo, glyfosátové herbicidy by se mohly nadále používat. Totální herbicid přitom označila respektovaná Mezinárodní agentura pro výzkum rakoviny (IARC) za pravděpodobný karcinogen a podle vědeckých studií vykazuje i další nebezpečné vlastnosti pro lidské zdraví. Výrazně poškozují také životní prostředí.

Glyfosát je účinnou složkou mnoha pesticidů, např. u nás známého a dobře dostupného přípravku Roundup. Patří k nejprodávanejším a nejuniverzálněji používaným herbicidům u nás i v Evropě. K hubení plevelů se hojně využívá nejen v zemědělství, ale také v soukromých zahradách a veřejných prostorech, jako jsou parky nebo dětská hřiště. V zemědělství se navíc používá také těsně před sklizní některých plodin kvůli jejich vysušení (tzv. desikaci). Vzhledem k masivnímu užívání byl glyfosát odhalen v potravinách, hygienických potřebách i lidských tělech. Testy, které nechalo dělat Hnutí DUHA v roce 2013, odhalily glyfosát v těle šesti Čechů z deseti.

„Je zřejmé, že používání glyfosátu nemá podporu evropských států ani veřejnosti. Evropská komise by to měla respektovat a umožnit, aby tato pravděpodobně karcinogenní látka začala mizet z našeho prostředí, potravin i našich těl, což by bylo dobrou zprávou jak pro zdraví lidí, tak pro životní prostředí,“ říká Klára Kyralová, expertka Hnutí DUHA na potraviny a zemědělství.

Tisková zpráva Hnutí DUHA (redakčně upraveno)

Kde roste Alej roku 2016? Lidé mohou nominovat adeptky v šestém ročníku ankety

Právě v čase horkých letních dní, prázdnin a dovolených je oceníme nejvíc – aleje v naší krajině. Ať už proto, že jsou krásné a dokreslují neopakovatelný ráz krajiny nebo proto, že poskytují stín a chlad při procházce. Oblíbenou alej mohou lidé ocenit různým způsobem, ale Arnika nabízí způsob zcela jednoznačný a to anketu Alej roku 2016. Šestý ročník prestižní soutěže už tradičně začíná svou nominační fází v letních měsících, které jsou pro aleje zvláště lichotivé. Nominovat kandidátky bude možné až do 23. října na webu <http://alejroku.cz>. Přihlásit alej do ankety je snadné a stačí k tomu pořídit alespoň jednu fotografii aleje a případně připojit příběh, jenž se s alejí či nominací pojí. Oceněny nebudou jen vítězné aleje ale i autoři nominací, pro které jsou připraveny hodnotné ceny. O vítězné aleji budou od 23. října rozhodovat lidé svými hlasy na webu Alej roku 2016. Vyhlášený budou i krajské aleje roku a nejlepší fotografii pak vybere odborná porota.

Loňský ročník ankety vyhrála Budkovanská pohádková alej v Jedovnicích. Do ankety ji nominoval pan Jiří Židů. Video ze slavnostního vyhlášení vítězné ankety naleznete zde: <https://www.youtube.com/watch?v=yEIT-3oVILc&feature=youtu.be>.

„Řady stromů v naší krajině přispívají ke zvýšení pohostinné atmosféry a pocitu domova. Jsou spojnicí volné krajiny a sídel a k tomu plní nenahraditelné funkce. Podle aktuálního počasí vytvářejí zcela specifická prostředí – stín, bezvětří nebo naopak usměrnění větrných poryvů. Aleje představují krajinný prvek, který je díky svému přírodnímu charakteru neustále stejný a zároveň jiný – každé roční období nabízí alej odlišný estetický zážitek. Nechte se vést alejemi a dejte o tom vědět i ostatním v anketě Alej roku 2016“, říká vedoucí kampaně Zachraňme stromy RNDr. Marcela Klemensová z Arniky.

Do soutěžní ankety mohou lidé přihlásit „svou“ alej prostřednictvím webových stránek www.alejroku.cz. Každý může zaslat 1-3 fotografie (nejlépe ve formátu JPEG), ke kterým připojí stručný popis a důvod, proč si alej zaslouží pozornost.

„Stromy pro nás dělají mnohem více, než se na první pohled zdá. Jejich přínos si uvědomíme hlavně tehdy, když procházíme pod klenbami alejí nebo voňavým lesem. Přála bych si, abychom jich v krajině měli stále více a aby nám měly co říci. Stromy samotné se však bránit neumí, což mě přimělo, abychom jim s firmou Audit Daně CZ pomohli cestou z našeho pohledu nejefektivnější, tedy podporou organizace, která se jim věnuje,“ říká ředitelka generálního partnera ankety Alej roku Ing. Jana Moučková ze společnosti Audit Daně CZ.

Součástí ankety je i fotosoutěž, do které bude zařazena první fotografie každé aleje nominované do ankety, ale fotky lze přihlásit i samostatně. Partnerem fotosoutěže je společnost Epson. Nejkrásnější fotografie pak vybere odborná porota složená z patronů ankety, zástupců partnerů a fotografů.

„Aleje jsou neodmyslitelnou součástí české a moravské krajiny. Jejich tradice je na našem území doložena už od dob Karla IV. Nejen že často představují historický a estetický prvek, ale mají řadu ekologických funkcí, ať už se jedná o produkci kyslíku nebo třeba eliminaci prachu v ovzduší. Naše společnost ekologii věnuje velkou pozornost, proto jsme s radostí přijali možnost stát se opětovně partnerem ankety Alej roku a věnovat jejímu vítězi fototiskárnu s úsporným inkoustovým tankovým systémem Epson L805,“ uvedla za společnost Epson, partnera fotosoutěže, Ing. Kateřina Bradáčová, Marketing Coordinator CZ & SK.

Pokud Vámi nominovaná alej nebo Vaše fotografie zvítězí ve kterékoliv z kategorií, můžete se těšit na hodnotné ceny partnerů soutěžní ankety. Atraktivní ceny čekají nejen na hlavního vítěze. Tiskárnu na fotografie dostane od firmy EPSON autor nejlepší fotografie. Zkrátka nepřijdou ani ti, kteří nominují vítěznou alej v jednotlivých krajích. Připravujeme pro ně například knižní tituly o stromech od spisovatelky a fotografky Marie Holečkové a knihu Aleje: krása ohroženého světa od nakladatelství Mladá fronta, VIP kartu Ostravských výstav na rok 2017, volné vstupenky k návštěvě Slezskostravského hradu a Miniuni, něco „na zub“ od PRO-BIO, a mnoho jiného.

Arnika chrání aleje a stromy již řadu let. Iniciovala vznik petice „Zachraňme stromy“ požadující lepší zákonnou ochranu alejí a stromů v krajině i ve městech. Petici podpořilo více než 35 tisíc lidí. Součástí naší kampaně jsou i akce „Natírat a chránit“. Členové a dobrovolníci Arniky natřeli během uplynulých let tisícovku stromů bílými bezpečnostními pruhy a zvýšili tak bezpečnost provozu v 7 alejích. Arnika také vytvořila první celostátní statistiku a upozornila, že během posledních několika let od silnic v České republice zmizelo více než 180 tisíc stromů.

Krácená tisková zpráva Arniky – Centra pro podporu občanů

Pohádková razítka

Strávili jsme s dětmi slunečné i deštivé odpoledne plněním úkolů Pohádkového lesa v údolí Rudolfovského potoka. Na jednom stanovišti měli účastníci poznávat podle obrázků stromy. Zatímco náš Jáchym pomalu, ale jistě určoval druhy, přihnala se skupinka výrazně starších dětí a jejich rodičů, kterým šlo evidentně hlavně o razítka do účastnické karty.

Na určování stromů měli zajímavou metodu. Jedna z maminek vždy ukázala na kartičku a děti začaly vykřikovat. „Dub! Buk! Javor! Smrk! Borovice!“ A když se konečně některé trefilo, prohlásila ta dobrá žena: „Výborně, další.“ Děti přitom evidentně nevěděly, která bije, protože ve své střelbě naslepo nerozlišovaly ani listnáče a jehličnany.

Že se takovým způsobem poznávat stromy nikdo nenaučí, je nasnadě. Zato velmi rychle pochopí, že „razítka“ se dají v životě získat různými způsoby. Třeba dostatečně hlasitým opakováním slov, která pozbyla svých významů. Jediné pozitivum této historky tak spočívá v tom, že alespoň ta maminka stromy pozná.

Jiří Řehounek

Útok úplně mrňavých geniů

Mám úplně pitomé děti. Dlouho jsem žil v přeludu, že jsou to úplně normální, zdravé, obyčejné děti, ale pak jsem se začal na Facebooku dovídat, co už umějí děti mých kamarádů a známých, a zjistil, že mé děti jsou přinejmenším mohutně zaostalé.

Jeden člověk totiž třeba vyprávěl, že jeho šestnáctiměsíční syn používá podmínkové a přívlastkové věty, přičemž jeho slovní zásoba činí už 300 slov. Můj syn je sice víc než o polovinu starší, ale jeho slovní zásoba se projevuje zejména neustálým opakováním slov „moje“, „ještě“ a „padám“; uznávám ovšem, že tak dokáže vyjádřit všechno, co od svých rodičů vyžaduje.

Jiní moji známí zase přihlásili své batole do baletu. Možná to není až tak špatný nápad, přihlásit dítě, které ještě neumí mluvit, do tance. Když poslouchám nekonečné monology svého užvaněného syna s jeho omezenou slovní zásobou a jeho dvouletými tématy (hasiči, popeláři, bonbóny, bagr), často si říkám, že by bylo super, kdyby radši mlčel a tancoval. Takže za mě je batolecí balet úplně v pořádku. Pochybnosti mám spíš třeba o efektivitě kurzů angličtiny, které absolvovala jednoletá dcerka mých kamarádů a za šest měsíců intenzivní výuky se v nich naučila anglicky štěkat a mňoukat.

Jedna moje kamarádka má zase syna, který ve svých třech letech, poté, co ho přestalo bavit sčítat kladná čísla do miliónu, odvodil si z tlačítek v kabině výtahu existenci čísel záporných. Teď, v pěti letech, hraje se svou maminkou scrabble. To moje děti nepochopily ani Člověče, nezlob se. Nedokázal jsem jim důvěryhodně objasnit pravidla té hry; stejně tak jsem jim mohl vysvětlovat, komu patří Čapí hnízdo.

Vrcholem byla ovšem série fotek od mého kamaráda, na nichž jeho pětiletá dcera sama pro celou rodinu vaří svíčkovou i s knedlíky. To moje stejně stará dcera nedávno přinesla domů dort vyrobený z bahna a ozdobený plevellem, kytičkami a mrtvým hmyzem, a donutila nás, abychom ho hodinu pekli v troubě. Vážně. Mám i fotografie.

Říkal jsem si, že přece mí potomci nemohou být horší než všechny ty úžasné cizí děti. Dětská osobnost se prý nejlépe rozvíjí v přírodě, a tak jsem své ratolesti vypustil na zahradu a očekával od nich nějaký slušný intelektuální výkon, třeba že se rozběhnou a po vzoru Carla Linného a J. E. Purkyně začnou kategorizovat hmyz a rostliny, ale kdepak – začaly lézt po stromech jako nějaké zaostalé opice a pak si šly hrát na kompost s bahnem.

Přemýšlím, čím to je, že všichni kromě nás mají tak geniální děti. Udělali jsme se ženou někde chybu?

Muselo to začít, už když se narodily. Jiná nemluvnátka se tehdy těšila obdivným pohledům a výkřikům „Podívejte, jak moudře kouká!“, kdežto oba mí potomci se setkávali jen s konstatováním „Inu, celý tatínek!“ I když možná, možná bylo hlavní chybou koukat se na ten Facebook.

Jan Flaška, autor byl také dítětem

POZVÁNKY NA AKCE

Calla a Hnutí DUHA České Budějovice

vás srdečně zvou na besedu z cyklu Zelených čtvrtek

Bobr - náš nový soused či nepřítel?

s Jitkou Uhlíkovou z AOPK ČR

Se stopami přítomnosti bobra evropského se začínáme na našich tocích setkávat čím dál častěji. Přestože jde o druh chráněný zákonem, v Jihočeském kraji je z důvodu ohrožení rybníků jeho lov povolen. Jak může vypadat naše soužití s bobry?

Ve čtvrtek 15. září 2016 od 18:15 hodin

v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Hnutí DUHA České Budějovice, Dlouhá 134, Kaplice, tel: 380 311 459

ceskebudejovice@hnutiduha.cz, <http://www.hnutiduha.cz>

Tato beseda je podpořena Statutárním městem České Budějovice v rámci projektu „Příroda pro všechny“.

Exkurze 14. ročníku cyklu „Přírodou krok za krokem“ pořádaná Blatským muzeem

HOUBY NA HRÁZÍCH RYBNÍKŮ TUROVECKÉ SOUSTAVY

exkurze za letními druhy hub rostoucích na hrázích rybníků Starý Kravín, Jezero a především Luční
(národní přírodní památka Luční)

sobota 6. 8. 2016

vedoucí: Pavel Špinar

sraz: Sezimovo Ústí II, zastávka MHD Kovosvit, 9:00

možnost dopravy z Tábora spojem MHD č. 17 s odjezdem v 8:45 z autobusového nádraží

délka trasy: cca 6 km

ukončení exkurze u Kozího hrádku (možnost občerstvení), odtud individuálně cca 2 km pěšky po červené zpět Sezimova Ústí II.

NETOPÝŘÍ NOC NA HRADĚ V TÝNCI NAD SÁZAVOU

pátek 26. 8. 2016

sraz: Týnec n. Sázavou, hrad, 19:00

NETOPÝŘÍ NOC NA HRADĚ ŠELMBERK U M. VOŽICE

sobota 27. 8. 2016

sraz: hrad Šelmberek, 20:00

Ekologický institut Veronica | Centrum Veronica Hostětín

zvou na

LETNÍ ŠKOLU KLIMATU, UDRŽITELNOSTI A SOBĚSTAČNOSTI

ve dnech 29. 8. 2016 - 4. 9. 2016 v Centru Veronica Hostětín

Letní škola vám přiblíží témata související se změnou klimatu, uhlíkovou stopou a vaším každodenním životem. Teoreticky i prakticky.

- energetická revoluce
- pasivní domy, úspory energie, obnovitelné zdroje
- hospodaření s vodou (vč. dešťové), čištění vod
- kompostovací toalety
- ekologická domácnost, praktické tipy
- permakulturní a soběstačné zahrady
- lesy a jejich mizení, návštěva soukromé lesní rezervace
- problematika palmového oleje
- vlastní strategie soběstačnosti a snížení uhlíkové stopy

Součástí jsou i exkurze na místa, kde se krůčky k soběstačnosti a hospodaření v souladu s přírodou stávají skutečností. Bližší informace najdete na: <http://skolakus.jdem.cz/>

Škola občanské iniciativy Hnutí DUHA

Čtyři víkendy, které si nechcete nechat ujít. Sdílení zkušeností, praktických znalostí a dovedností, jak aktivně měnit věci k lepšímu.

O co jde?

Škola občanské iniciativy <http://www.hnutiduha.cz/pridejte-se/skola-obcanske-iniciativy> (zkráceně ŠOI) je půlroční vzdělávací program soustředěný zejména do čtyř víkendových setkání. Účastníci se naučí plánovat a vést veřejné občanské kampaně, pracovat s klasickými i novými médii, zapojovat dobrovolníky, získávat na svoji činnost finanční prostředky a mnoho dalšího.

Co, kdy a kde?

Kampaně I.

14. - 16.10.2016 Rychta Krásensko <http://www.lipka.cz/rychta-kontakty?idm=120> (Moravský kras)

Kampaně II., Média

2. - 4.12.2016 Ekocentrum Paleta Oucmanice <http://www.adminhigh.cz/paleta-oucmanice/?rubric=10> (u Ústí nad Orlicí)

Fundraising

3. - 5.2.2017 Junův statek (Sedlec 9, Praha - východ) <http://www.junuvstatek.cz/index.php/ubytovani>

Dobrovolníci a fungování týmu

3. - 5.3.2017 Toulcův dvůr <http://www.toulcuvdvur.cz/sluzby/stravovani> (Praha 10)

Všechny informace jsou také zde >> <http://www.hnutiduha.cz/pridejte-se/skola-obcanske-iniciativy>

Chceš to zažít?

Přihlaste se do 11. září vyplněním dotazníku

https://docs.google.com/forms/d/1Zs3be2_wb2rjXiPOTwGGxq2A6OjYT_mg9rmuy357laY/viewform#responses.

Exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les 2016

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá prostor a čas? Chtěli byste poznat středoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži a porozumět tomu, v čem je její nedocenitelná hodnota? Zaznamenali jste spory o kácení v Národním parku Šumava a chtěli byste se přímo v terénu dozvědět více? Chcete se přesvědčit, zda se les po napadení kůrovcem sám obnovuje?

Termín: 24. (středa) – 29. 8. (pondělí) srpna 2016 (příjezd na místo setkání ve středu večer, odjezd v pondělí ráno)

Ubytování ve vlastních stanech v kempech na Soumarském mostě na břehu Vltavy a ve Finsterau na východním okraji Národního parku Bavorský les nedaleko českých hranic. Další informace získáte a přihlásit se můžete u Marcely Povolné: marcela.povolna@hnutiduha.cz.

OVČÁCKÉ SLAVNOSTI

7. 8. 2016
BOROVANY

Zahrada v podzámčí
9 – 16 hodin

Program

- 9:00 Zahájení slavností
- 9:30 Seznámení s Výstavou plemen ovčí
- 10:00 Start akce „Od ovečky k šále“
  - Ruční stříhání ovčí vlny
  - Předání prvních cívek
  - Pletení
- 10:30 Ukázka práce ovčáckých psů
- 11:00 Divadelní představení pro děti
- 12:30 Seznámení s výstavou plemen ovčí
- 13:00 Elektrické stříhání ovčí vlny
- 13:30 Ukázka práce ovčáckých psů
- 14:00 Ruční stříhání ovčí vlny
- 14:30 Ukázka práce ovčáckých psů
- 15:00 Divadelní představení pro děti
- 15:30 Ukončení akce „Od ovečky k šále“
Možnost zakoupení upletené šály
- výtěžek z prodeje získá Archa Borovany
- 16:00 Exkurze na ovčí farmu Mlsná ovečka
- pro předem objednané zájemce
- 16:00 Ukončení slavností

NOVINKOU letošního 10. ročníku
• Otevřené dílny práce s vlnou pro dospělé
• Setkání vlněnek / Trh s vlnou
• Ukázky různých druhů vlny na předání
• Exkurze na farmu Mlsná ovečka (16:00)

Navíc, průběžně po celý den: Soutěže a tvořivé dílny pro děti / Řemeslný jarmark / Ochutnávky ovčích a kozích specialit – klobásy, sýry, jogurty, zmrzlina z ovčího mléka / Akce „Od ovečky k šále“ - přímá ukázka zpracování vlny od ostříhání ovce, spřádání až po upletení šály, každý se může zapojit / Ukázka čínění ovčí kůže / Dřevěný kolotoč pro děti / Škola prásání bičem

Pořádá Rosa - společnost pro ekologické informace a aktivity o.p.s.
ve spolupráci se Svazem chovatelů koz a ovčí.

Jihočeský kraj

KRASEC
KRAJSKÁ STŘ. ENVIRONMENTÁLNÍCH CENTR

KARMÁŠEK
1927

ekostavivo
PŘÍRODNÍ STAVEBNÍ MATERIÁLY

Akci podporuje město Borovany, Jihočeský kraj, Krasec z.s., tiskárna Karmášek s.r.o., firma Ekostaviva.

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do konce července 2016. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz.

Všechna starší čísla občasníku **Ďáblík** najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!